Verdwenen Monumenten

Basi Ruti

door **Evert Bongers**

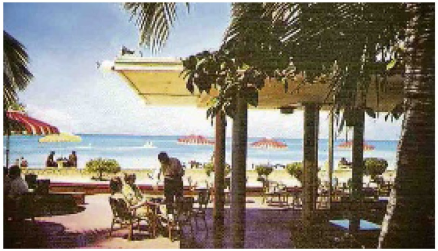

Doorkijkje bij de patio van Basi Ruti

Het terras van Basi Ruti en het verder onbebouwde Palm Beach

Voor de komst van de *high-rise* hotels op Palm Beach waren er al enkele, nu verdwenen, gebouwen van waar men van dit schitterende strand kon genieten. Bijvoorbeeld bij de Palm Beach Club (gelegen bij de grote bomen ten zuiden van het huidige Westin) of na 1959 bij het eerste 'luxury resort', het Aruba Caribbean Hotel (nu het Radisson Resort). De Politie Ontspannings Vereniging Aruba, beter bekend als de Pova, stond waar nu het Holiday Inn hotel staat en de Joodse gemeenschap had de 'Jewish Country Club' waar nu Palm Beach Plaza is. Voor een drankje en een hapje was er het Arawak Restaurant, met midgetgolfbaan, aan de boulevard waar nu de parkeerplaats van het Hyatt Resort is. En dan was er Basi Ruti, waar nu Playa Linda staat.

Toen men vroeg in de jaren '50 begon te beseffen dat er een toeristenhotel moest komen aan het strand, werd er door de toenmalige Arubaanse Toeristencommissie (voorloper van het Toeristenbureau en ATA) een prijsvraag uitgeschreven om met een concept te komen voor een toeristenhotel. De winnaar was de secretaris van de commissie, Ernst Bartels, die met een project kwam dat 'Basiroeti' heette (naar de naam van de kust daar). Het onderliggende idee was dat het gefinancierd moest worden met overheidsfondsen. Aanvankelijk werd dit idee verworpen als niet te verwezenlijken. Maar in 1953 nam zakenman Chaiben Neme het project op zich en de bouw startte in december 1954. Neme, een zakenman van Libanese afkomst, had al een reputatie als hotelbouwer, namelijk van het Coral Strand Hotel aan de weg naar de luchthaven. 'The Strand' opende in 1943, het had acht kamers met wel tien bedden. Het oudste toeristenhotel van het eiland is er nog steeds, en opereert al decennia lang onder de naam 'Talk of the Town'.

In de prospectus van het in aanbouw zijnde hotel Basi-Ruti dat mogelijke investeerders moest aantrekken, lezen we dat het oprichtingskapitaal 250.000 Antilliaanse florin bedraagt, uitgegeven in preferente aandelen van 2500 florin en gewone aandelen van 500 florin elk. Het hotel werd tevens opgericht als een club voor ingezetenen, die dan ook aandeelhouders waren en speciale privileges kregen. Het hotel werd uitgerust met een restaurant met een terras, locker rooms, douches, een casino room (hoewel er geen toestemming voor een casino werd verkregen), drie bungalows met elk drie kamers en zes kamers op de bovenverdieping van het hoofdgebouw. De bouw begon eind 1954 en het hotel werd op 15 februari 1957 door gezaghebber Kwartsz geopend. Wijlen Jos van der Schoot, welbekend als hoofdredacteur van de *Amigoe* en destijds secretaris van de club, kon laten weten dat het ledental van 24 tot het maximum van 500 was opgelopen. Bij de opening was er natuurlijk de nodige show: Chaiben Neme had uit Costa Rica een orkest met flamencodansers laten overkomen terwijl de onvermijdelijke limbodanser niet ontbrak!

In de jaren '50, voor de komst van het Aruba Caribbean Hotel, was Basi Ruti dus het eerste en enige toeristenhotel, hoe klein het ook was. Het had in totaal slechts vijftien kamers. Aanvankelijk waren er plannen voor nog drie bungalows, maar daar is het niet van gekomen. Basi Ruti had ook geen zwembad, eigenlijk een absoluut vereiste voor een toeristenhotel. Er werden veel feesten, ontvangsten, recepties en dergelijke daar gehouden. Het restaurant was gespecialiseerd in de Italiaanse keuken. Toen Koningin Juliana en Prins Bernhard of de prinsessen eind jaren '50 en in de jaren '60 Aruba bezochten, logeerden zij in Basi Ruti. Om hun privacy te garanderen werd het strand voor het hotel voor die gelegenheid afgezet met een stevig hek dat tot aan de waterlijn doorliep. Het werd naderhand weer verwijderd. Basi Ruti heeft verschillende beheerders gekend zoals de Italiaan Domingo Moroso, begin jaren '60. Hij werd in 1964 opgevolgd door Jorge 'George' Camara, die in 1957 begonnen was als kelner en carrière had gemaakt in diverse horecagelegenheden op het eiland. In 1968 nam hij Basi Ruti over van Neme. Er was in die tijd ook sprake van dat de beroemde zanger Harry Belafonte, die met de zoon van Neme in Bonaire het luxueuze villaproject 'Bel-Nem' (naar de achternamen van beide initiatiefnemers) had opgericht, ook gegadigde was om het hotel over te nemen. Dat is echter niet gebeurd.

In 1973 werd de Camara Hotel Corporation doorverkocht aan de Caribbean Resort van bankdirecteur Frederik Jan 'Fedy' Eman. Die wilde het Basi Ruti gebruiken als strandfaciliteit voor een te bouwen toeristenhotel tussen het DOW-kantoor en het pand van Maduro & Sons. Alweer een van de nooit gerealiseerde projecten op ons eiland. Uiteindelijk werd Basi Ruti overgenomen door de Playa Linda Development Company, die met een investering van 22 miljoen dollar in 1981 een *timeshare resort* met 260 kamers ging bouwen op de plaats van het verouderde en niet meer aan de eisen van de tijd beantwoordende Basi Ruti. In het Playa Linda Resort herinnert de naam Basi Ruti Beach Bar nog aan de oorspronkelijke bewoner van deze locatie. De naam alleen al roept herinneringen op aan de charme van een kleinschalige toeristenaccommodatie en een club voor lokale leden en hun gasten.

Aruba is rijk aan monumenten. Er zijn echter ook oude panden geweest die werden verwaarloosd; zij raakten vervallen en zijn uiteindelijk afgebroken. Of zij hadden hun functie verloren en moesten wijken voor nieuwbouw. Deze serie artikelen gaat over de verdwenen monumenten die wellicht een plaats op de monumentenlijst verdiend hadden.